

Čj. MO 219994/2023-7542

Praha 14. března 2023

S t a n o v i s k o

k provozování vlastní fotovoltaické elektrárny

(toto stanovisko nahrazuje stanovisko zveřejněné dne 17. prosince 2010.)

Na základě energetické politiky státu podporující výstavbu tzv. obnovitelných zdrojů energie fyzickými osobami je nutno řešit otázku vztahu prodeje přebytků elektřiny z **vlastní fotovoltaické elektrárny** k výjimečnému výkonu výdělečné činnosti a správě vlastního majetku v případě, že jejím provozovatelem je voják z povolání (dále jen „voják“), popř. státní zaměstnanec, zaměstnanec ve správním úřadu nebo občanský zaměstnanec rezortu Ministerstva obrany.

I. omezení hospodářských práv zákonem

Podle ustanovení § 47 odst. 1 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, může **voják** výjimečně vykonávat **výdělečnou činnost** pouze s písemným souhlasem služebního orgánu, neovlivní-li tato činnost výkon jeho služby nebo jiný důležitý zájem služby. Bez tohoto souhlasu může v souladu s ustanovením § 47 odst. 3 téhož zákona vykonávat jen činnost vědeckou, pedagogickou, publicistickou, literární nebo uměleckou a správu vlastního majetku.

Podle § 81 odst. 2 zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, může **státní zaměstnanec** vykonávat **jinou výdělečnou činnost** než službu podle tohoto zákona pouze s předchozím písemným souhlasem služebního orgánu; toto omezení neplatí v případech podle § 64 a 65 a při výkonu vazby. Toto omezení se rovněž nevztahuje na činnost vědeckou, pedagogickou, publicistickou, literární nebo uměleckou, na činnost znalce nebo tlumočnicka vykonávanou podle jiného zákona pro soud nebo jiný správní úřad než ten, ve kterém vykonává službu, na činnost v poradních orgánech vlády a jejích orgánech, činnost v poradních nebo jiných orgánech ústředního správního úřadu nebo ve zvláštních orgánech, které podle jiného zákona vykonávají státní správu, a na správu vlastního majetku.

Podle § 303 odst. 4 a 5 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, mohou **zaměstnanci** ve správních úřadech a v ozbrojených silách **podnikat** jen s předchozím písemným souhlasem zaměstnavatele, u něhož jsou zaměstnáni. Toto omezení se nevztahuje na činnost vědeckou, pedagogickou, publicistickou, literární nebo uměleckou a na správu vlastního majetku.

II. vymezení výdělečné činnosti a podnikání

Výdělečnou činností se rozumí jak činnost závislá, tedy pracovní poměr nebo práce vykonávané na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, tak i podnikání nebo

jiné výdělečné činnosti vykonávané vlastním jménem na základě zvláštních předpisů¹⁾. Jedná se tedy o nejširší pojem, zahrnující jakoukoli činnost směřující k dosažení výdělku.

Podnikáním se rozumí soustavná činnost prováděná samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku. Podnikatelem pak může být fyzická nebo právnická osoba:

- a) zapsaná do obchodního rejstříku,
- b) podnikající na základě živnostenského oprávnění²⁾,
- c) osoba provozující zemědělskou výrobu zapsaná do evidence podle zvláštního právního předpisu,
- d) osoba podnikající na základě jiného než živnostenského oprávnění podle zvláštního právního předpisu.

V posuzovaném případě se jedná o výdělečnou činnost provozovanou na základě zvláštních právních předpisů; nejde přitom o provozování živnosti. Mezi takové činnosti patří mj. právě výroba elektřiny³⁾.

III. výdělečná činnost z hlediska provozu fotovoltaických zařízení

a) provozování s licencí

Podnikat může podle zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), pouze právnická či fyzická osoba, která je držitelem licence udělované Energetickým regulačním úřadem (ERÚ), protože podniká v energetických odvětvích na území České republiky. Dále se vydání licence požaduje, pokud právnická nebo fyzická osoba vyrábí elektřinu ve výrobnách elektřiny s instalovaným výkonem nad 50 kW určené pro vlastní spotřebu zákazníka a výrobná elektřina je propojena s přenosovou soustavou nebo s distribuční soustavou, anebo je vyráběna elektřina ve výrobnách elektřiny s instalovaným výkonem do 50 kW včetně, určené pro vlastní spotřebu zákazníka, ale je ve stejném odběrném místě připojena jiná výrobná elektřina držitele licence (taková malá elektrárna tedy „sdílí osud“ jiné, licencované výroby v témže místě).

V případě držitele licence ERÚ je provozování elektrovoltaických (ale i jiných) elektráren s (i částečným) prodejem elektřiny **obvykle podnikáním** ve smyslu bodu II tohoto stanoviska. V takovém případě provozování s licencí nelze podřadit pod pojem správy vlastního majetku a je nezbytné k takové činnosti mít souhlas služebního orgánu/zaměstnavatele. Při rozhodování o jeho udělení postupuje služební orgán u vojáků podle stanovené metodiky⁴⁾, u jiných kategorií zaměstnanců se postupuje obdobně.

b) provozování bez licence

Podle § 3 odst. 3 zákona č. 458/2000 Sb. se licence nevyžaduje ve výrobnách elektřiny s instalovaným výkonem **do 50 kW** včetně, které jsou určeny pro vlastní spotřebu zákazníka, pokud je výrobná elektřina propojena s přenosovou soustavou nebo s distribuční soustavou.

¹⁾ Např. § 5 odst. 1 písm. u) a § 9 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů. § 304 a 310 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce.

§ 103 odst. 3 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

²⁾ Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů.

³⁾ § 3 odst. 3 písm. d) zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání.

§ 3 odst. 3 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon).

⁴⁾ Metodika k postupu služebních orgánů při udělování souhlasu s výdělečnou činností vojáků z povolání čj. MO 65164/2017-7542

Podle § 3 odst. 4 písm. b) se pak licence nevyžaduje na výrobu tepelné energie určené pro jeden objekt jednoho zákazníka.

Provozovatelé takovéto „malé“ fotovoltaické elektrárny umístěné na svém domě, zpravidla v denní době, a zejména při intenzivním slunečním svitu, prodávají vzniklé přebytky elektřiny, v noci či při nepříznivých slunečních podmínkách naopak elektřinu nakupují z veřejných rozvodných sítí. Prodej přebytků elektřiny (tzv. „přetoků“) je sice po formální stránce výdělečnou činností, obsahuje však většinou i rysy „**správy vlastního majetku**“⁵⁾, pro kterou právní předpisy souhlas služebního orgánu/zaměstnavatele nevyžadují.

IV. posouzení nutnosti souhlasu služebního orgánu/zaměstnavatele s provozováním

Dne 31. března 2017 vydalo Generální finanční ředitelství (GŘ) v souvislosti s novelou § 10 odst. 1 písm. a) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (z. č. 125/2016 Sb.), stanovisko k povaze podnikání v oboru výroby elektřiny⁶⁾. Podle tohoto stanoviska není pro posouzení toho, zda je licence k provozování výroby elektřiny vyžadována, jediným kritériem instalovaný výkon, ale zcela zásadní je způsob provozování výroby elektřiny. V případě provozování výroby elektřiny **jako podnikání** podle energetického zákona, je pak **licence vyžadována bez ohledu na instalovaný výkon**. Pokud fyzická osoba provozuje výrobu elektřiny, elektřinu vyrábí (**nikoliv pouze pro vlastní spotřebu**), dodává vyrobenou elektřinu do elektrizační sítě a inkasuje za to příjem, jedná se podle GŘ o podnikání podle energetického zákona, ke kterému je podle tohoto zákona licence ERÚ vyžadována.

Podle stanoviska ERÚ z 22. února 2023⁶⁾ pro výrobu elektřiny ve výrobnách **nad 50 kW je třeba udělení licence**, i když vyrobená elektřina slouží pouze pro vlastní spotřebu (tj. stav, který **není podnikáním**). Nejedná se však o zakotvení obecné výjimky z povinnosti mít licenci pro výrobu do výkonu 50 kW. U výroby **do 50 kW** je licence potřeba v případě, že se jedná o podnikání (tj. nejedná se o výrobu pro vlastní spotřebu).

Klíčovou otázkou pro přijetí interně závazného postupu služebních orgánů/zaměstnavatele v takových případech je nalezení hranice, do které převažuje motivace vlastní spotřeby vyrobené elektřiny (a jde tedy o správu vlastního majetku), a od které lze naopak usuzovat, že elektrárna byla primárně vybudována za účelem zisku (a jde o podnikání).

Samozřejmě není mnohdy v silách a možnostech služebních orgánů/zaměstnavatele všechny tyto faktory objektivně posoudit a rozhodnout, kdy převažuje vlastní spotřeba či naopak záměr s elektřinou primárně obchodovat.

Je proto nutno nastavit **minimální kritéria** „užitku pro vlastní potřebu“, kterými jsou:

- a) fotovoltaická elektrárna **slouží primárně k zajištění energetické soběstačnosti vlastní nemovitosti** a současně
- b) **výkon elektrárny nepřesáhne 50 kW**, přičemž zároveň
- c) fotovoltaické panely jsou umístěny **na vlastním domě**, přilehlém pozemku nebo související stavbě (např. garáž) a ostatní technologie je umístěna tamtéž.

Pokud voják či zaměstnanec prokáže (alespoň čestným prohlášením), že je vlastníkem fotovoltaické elektrárny splňující parametry uvedené pod výše uvedenými písm. a) až c), lze

⁵⁾ § 47 odst. 3 zákona č. 221/1999 Sb., § 81 odst. 2 zákona č. 234/2014 Sb., § 303 odst. 5 zákona č. 262/2006 Sb.

⁶⁾ www.financnisprava.cz/cs/financni-sprava/novinky/novinky-2017/sdeleni-ke-zdaneni-prijmu-plynoucich-fyzicke-osobe-z-provozu-vyroby-elektřiny

⁶⁾ www.eru.cz/informace-k-fotovoltaickym-elektrarnam

mít za to, že i tato výdělečná činnost spadá pod správu vlastního majetku, tedy činnost **umožněnou ze zákona bez nutnosti udělení souhlasu služebního orgánu/zaměstnavatele**.

Pokud tyto parametry nejsou splněny, anebo ve sporných případech, je na služebním orgánu/zaměstnavateli, aby věc posoudil z pohledu možných a odůvodnitelných dopadů na výkon či jiný důležitý zájem služby či zaměstnání a rozhodl, zda souhlas s výdělečnou činností vydá či nikoli.

U tzv. grid-off elektráren, tj. takových, které nejsou připojeny k rozvodné síti, a vyrobenou elektrickou energii spotřebovává výhradně vlastník elektrárny, nedochází k výdělečné činnosti, protože si vlastník domu pouze šetří své náklady a nikdo mu za tuto činnost neposkytuje žádné protiplnění. V takových případech se souhlas služebního orgánu/zaměstnavatele nevyžaduje.

Ze shora uvedených důvodů a s přihlédnutím ke státní energetické politice podporující aktivitu občanů při snižování energetické náročnosti domů a budování vlastních solárních zařízení vydávám (a to pouze pro účely posouzení nutnosti souhlasu služebního orgánu/zaměstnavatele s výdělečnou činností) toto

stanovisko:

- 1) prodej elektřiny nebo jejích přebytků (vyrobených nad vlastní spotřebu) z fotovoltaických panelů je výdělečnou činností ve smyslu § 47 odst. 1 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, § 81 odst. 2 zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, a (je-li provozování vykonáváno pravidelně a primárně za účelem zisku) podnikáním podle § 303 odst. 4 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce.
- 2) provozování malé elektrárny do 50 kW sloužící primárně k zajištění energetické soběstačnosti vlastní nemovitosti, jejíž prvky jsou umístěny na vlastní nemovitosti, nese rysy správy vlastního majetku. V takovém případě není vyžadován souhlas služebního orgánu/zaměstnavatele.
- 3) výroba elektřiny výlučně pro vlastní potřebu u tzv. grid-off elektráren, které nejsou napojeny do rozvodné sítě, a odběratelem je výhradně vlastník elektrárny, není výdělečnou činností a není pro takovou činnost vyžadován souhlas služebního orgánu/zaměstnavatele.
- 4) výdělečnou činností nejsou dotace na podporu obnovitelných zdrojů nebo snížení energetické náročnosti budov.

Ing. Petr VANČURA
státní tajemník v Ministerstvu obrany
podepsáno elektronicky